

Reactie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie op de internetconsultatie

De Nederlandse Vereniging van Psychiatrie (NVvP) spreekt haar zorg uit over de gevolgen van de voorgenomen strafbaarstelling van ongedocumenteerde migranten. Wij kiezen uitdrukkelijk voor de term ongedocumenteerde migranten i.p.v. 'illegalen'. De term 'illegaal' kan onbedoeld als een ontkenning worden geïnterpreteerd van intrinsieke waardigheid en mensenrechten.

Wij zijn positief dat het aangepaste wetsvoorstel erin voorziet dat hulpverlening aan ongedocumenteerde migranten niet strafbaar is. Toch maken wij ons nog steeds ernstig zorgen over de consequenties van de aanscherping van de asielwetten, die ongedocumenteerd verblijf strafbaar stelt.

In de psychiatrische praktijk zien we hoe moeilijk het is voor deze groep om psychische hulp te krijgen. Wij vrezen dat door aanpassing van de wet de toegang tot zorg verder zal verslechteren. De strafbaarstelling van ongedocumenteerd verblijf zal leiden tot verhoogde angst en stressklachten onder een al kwetsbare populatie. Psychiaters merken in de klinische praktijk hoe ontwrichtend verblijf in vreemdelingendetentie kan zijn en tot psychische klachten kan leiden, zoals somberheid, angst, uitzichtloosheid, schaamte, boosheid en suicidaliteit. Wij vinden dit een uiterst zorgwekkende ontwikkeling die het recht op geestelijke gezondheidszorg ernstig belemmert.

Strafbaarstelling leidt ook tot verdere isolatie en marginalisering. Daarnaast zullen patiënten terughoudender worden om hulp te vragen voor hun medische (zowel lichamelijk als psychisch) klachten, uit vrees gearresteerd te worden. Dit zal leiden tot verslechtering van ziektebeelden en daarmee ook alle gevolgen van dien. De voorgenomen wetsaanpassing is kortom een versterker van psychische klachten en leidt tot een verslechterde toegang tot zorg.

Ook voor onze andere patiënten die in de asielprocedure zijn of een verblijfsstatus hebben, heeft de aanscherping van de asielwet veel gevolgen. De structurele onzekerheid waarmee zij moeten leven wordt hierdoor vergroot. Psychiaters horen en zien in de spreekkamer hoeveel stress dit geeft en registreren negatieve impact op hun al aanwezige psychische klachten. Patiënten uiten o.a. hun zorgen om niet herenigd te kunnen worden met hun gezin, ervaren een permanente staat van onrust vanwege continue dreiging van opnieuw verblijfsstatus moeten verlengen en zijn onzeker over hun plek in samenleving in Nederland.

Als psychiaters blijven we ons inzetten om behandeling te bieden aan iedereen, ongeacht afkomst of juridische status. Wij spreken ons uit: basisbehoeften zoals voedsel, onderdak maar zeker ook medische en dus ook psychische zorg horen een

fundamenteel recht te zijn van elk mens (Europees Sociaal Handvest, art. 13 en art. 31, geratificeerd door Nederland in 1996; Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten, 1966, artikel 12).

We roepen de overheid daarom ook op om haar verantwoordelijkheid te nemen en het recht op gezondheid en op toegang tot goede kwaliteit van zorg te garanderen voor iedereen in Nederland, ook voor ongedocumenteerde migranten.

Met vriendelijke groet,

Maarten Oosterkamp

Directeur